

לעשור החי"ל

עלילת ההתנדבות של בני הישוב ובנותיו במלחמת העולם השניה היא פרק מפואר בהיסטוריה הישראלית של זמננו. כל מי שהיה שותף בגופו לעלילה זו של גבורה וקרבה, שרות וסבל, מאמץ וכיבוש, תרם בפעלו הצנוע, ע"י מילוי חובה בשעת חירום, תרומה ישירה לעיצוב עתיד עמו.

בזכות חמשה הישגים קנתה תנועת ההתנדבות הזאת את עולמה. ראשית, היא שיוותה לישוב העברי — כטרם הגיעו לעצמאות — מעמד של עם לוחם וזיכתה אותו מבחינה מוסרית בכרמים כניסה לארגון האומנת המאוחדות. מיליון היהודים שנלחמו בצבאות בעלי הכרית נגד התליין של עמם ועוכר המין האנושי — התגייסו בתוקף חוקי ארצות מגוריהם. לעומת זה, רבבות המתנדבים והמתנדבות בארץ התיצבו במערכה מתוך התעוררות רצונם הלאומי החפשי של הישוב והתנועה הציונית ועפ"י צו מוסדותיהם הנבחרים, שלא היתה להם אז שום סמכות של כפייה. התנדבותם ומלחמתם הפגינה בשעה הרת עולם את דבר תקומתו של עם יהודי בארץ אבותיו, המחשל גורלו בידי עצמו ותובע לו זכות ומעמד של חבר שווה-זכויות במשפחת העמים.

שנית, היא סייעה לליפודם של בני הישוב מעדות ומשדרות שונות לחטיבה לאומית וחברתית אחת, צדפה את כולם יחד בכור המצרף של מיבחן עליון לכושר סבלם ולעוז רוחם והפיחה בהם רוח של מסירות לעמם ועמידה על כבודו בשער-בת-רבים. הפלוגות היהודיות שהיו פוזרות ברחבי הזירות של מערב אסיה, צפון אפריקה ודרום אירופה היו ניבושי כח יהודי כמעט צבא זר — תאים של חיים יהודיים וארץ-ישראלים עצמיים שהתגלמו במחנות צבא. שאבו תוכן וחישלו נכסי-עתיד מחוויות המלחמה הגורלית.

שלישית, ע"י גולת הכותרת שלה — החטיבה היהודית הלוחמת — זכתה התנועה כלה להגשים את משאת נפשה, אליה נכסף העם כלו, בהניפה את דגל ציון בחזית הקרב עם אויבו בנפש. ההתנדבות העברית למלחמה היתה כרוכה במאבק מר וממושך על זכות המתנדבים להלחם — על זכותם להגיע במקובץ לקו ראשון של המערכה על דגלם העצמאי וכשםם הלאומי המפורש, על מנת לנקום כלוחמים את נקמת אחיהם שהובלו כשויות לטבת. בהגשמת השאיפה הזאת, שפעמה בלב רבבות, זכו אלפים בשמו ובכחו של המחנה כלו. הכריגדה היהודית, שפעלה בחזית ארבעים יום והשתתפה

כהכרעת האויב בצפון איטליה, שימשה סמל לאומי בולט להמוני לוחמים יהודים שזהותם שושטשה ונעלמה במערכה הכללית.

רביעית, ההתנדבות היתה זרוע שלוחה מהעם הנגאל בציון אל הגולה הדווייה והנש-
מדת. זו היתה משלחת-יישע המונית של הישוב אל קיבוצים יהודים נידחים בארצות
המזרח ואל שארית הפליטה בגיא-ההריגה של אירופה. כל יחידה עברית שנקלעה
למקום ישוב יהודי בצפון אפריקה הפכה מיד לנקודת מוקד של תחית ההכרה הלאומית,
חינוך עברי, הכשרה חלוצית, כמיהה וכוונות לעליה. כמהלך שחרורה המתקדם של
איטליה הופיעו חיילי הפלוגות העבריות למיניהן לפני מחנות שארית הפליטה כשליחי
ישועה ופדות, כנושאי הכבוד הלאומי שנגאל מחילול, כמבשרי שחר העתיד אחרי ליל
היסורים האפל. עם תום הקרבות לא נסתיימה עלילת הבריגדה אלא נפתח בה פרק
חדש ומבורך. דגלה היה לנס כינוס הפזורים והעפלתם לארץ. שיירות מכל קצות
היבשת העקובה מדם נהרו לאותה פנת קסם בה התרכזה באלפיה נציגות ארץ-ישראל
הלוחמת והמצילה. חוליות של חיילי הבריגדה שוטטו על פני ריכוזי הפליטים ברחבי
אירופה, הביאו לכולם את בשורת העליה, גיבשו את אפר האדם ששרד מהכבשנים
לצבוריות זקופת-קומה התובעת זכותה לחיים חדשים במולדת. גל העליה הגדול
שעוררו וארגנו החיילים היה הפרק הראשון בתהליך המופלא של קיבוץ גלויות שלאחר
השואה, אשר החל עם גמר המלחמה העולמית והוגבר בתנופה משיחית עם קום
המדינה.

חמישית, התנועה הזאת היתה שלב כביר-ערך ואפשר מכריע בשלבי צמיחתו ונידולו
של הכח העברי המזוין עד להיותו לצבא ההגנה לישראל. כלי נשק לא ידענום במחתרת
ההגנה, ענפי שרות צבאי שהיו זרים לנו, טכסיסי קרב ושיטות ארגון שנשארו בשבילנו
כספר החתום — היו נחלתנו במלחמה העולמית האחרונה ונתגבשו במסגרת הפלוגות
והחטיבה לנכסי יסוד של נסיון ודעת. הפיקוד העברי הצעיר נחל כיבושים חדשים
של כושר ויעילות, אוצרות אלה של כח אדם והתמחות מקצועית שנרכשו ע"י פעולה
גלויה ברשות זרה הצטרפו בפרוץ מלחמת הקוממיות אל הכחות שנתחשלו מתוך
פעולה נסתרת ברשות עצמאית בכור ארגון ההגנה וחטיבת הפלמ"ח — והקימו יחד
את צבא ההצלה והמגן לעצמאות הישראלית החדשה.

תנועת ההתנדבות היתה כלה שאגה לכח יהודי, לכבוד יהודי, לגאולת ישראל ולעצ-
מאותו. היא הפכה לאחת מאבני השתות של בנין עצמאותנו. המצבות שעל קברי
חלליה, הפזורים ממפרץ פרס ועד טריפוליטניה ומחבש ועד צפון איטליה, הם תמזורים
באחת מהרבה דרכים שהובילו לתקומת מדינת ישראל.

מתוך המבוא של ראש הממשלה מר מ. שרת לאלבום ההתנדבות.